ПЛАН-КОНСПЕКТ

для проведення заняття в системі службової підготовки із середнім та старшим начальницьким складом (Групи №1,2) Вищого професійного училища Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця)

Вид підготовки: профільна підготовка

Тема № 7 «Порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту»

Навчальна мета: ознайомити особовий склад з порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту

Час: 2 год.

Місце проведення : лекційний зал

Метод проведення : Лекція.

Навчально-матеріальне забезпечення: наказ МВС України від 15.06.2017 року № 511 «Про затвердження Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту», наказ МВС України від 26.05.2020 року № 412 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту», план-конспект.

Нормативно-правові акти та література:

1. Наказ МВС України від 15.06.2017 року № 511 «Про затвердження Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту».
2. Наказ МВС України від 26.05.2020 року № 412 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту»

Порядок проведення заняття:

1. **Організаційні заходи** – 2 хв.:
- перевірка присутніх; оголошення теми і мети заняття.

2. **Контроль знань** – 3 хв.:
- перевірка засвоєння раніше пройденого матеріалу.

3. Викладення матеріалу теми. - 50 хв.

Питання, які вивчатимуться:

Вступ

1. Загальні положення.
2. Професійна (професійно-технічна) освіта
3. Фахова передвища освіта
4. Підготовка фахівців з вищою освітою
5. Післядипломна освіта
6. Облік професійної підготовки

І. Загальні положення

Цей Порядок визначає умови проходження підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту (далі - особи рядового і начальницького складу).

Завдання і зміст підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації (далі - професійна підготовка) осіб рядового і начальницького складу визначаються цим Порядком, іншими нормативно-правовими актами і знаходять безпосереднє відображення в освітніх програмах.

Професійна підготовка - це організований, безперервний і цілеспрямований процес формування і розвитку в осіб рядового і начальницького складу професійних компетентностей, необхідних для професійної діяльності за певною професією (спеціальністю) та успішного виконання посадових обов'язків у відповідній галузі, а також їх своєчасного оновлення та вдосконалення.

Професійна підготовка організовується для осіб рядового і начальницького складу апарату ДСНС, її територіальних органів і підрозділів, а також установ і організацій, що належать до сфери її управління (далі - органи і підрозділи цивільного захисту).

Професійна підготовка осіб рядового і начальницького складу передбачає:

- здобуття професійної (професійно-технічної);
- фахової передвищої;
- вищої;
- післядипломної освіти.

Професійна підготовка здійснюється за освітніми програмами професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти в закладах освіти цивільного захисту (навчальних підрозділах) за рахунок бюджетних коштів, виділених ДСНС на зазначені цілі, та коштів з інших додаткових джерел, не заборонених законодавством.

За окремими професіями (групами професій), спеціальностями професійна підготовка осіб рядового і начальницького складу може здійснюватися в інших закладах освіти.

Керівники органів і підрозділів цивільного захисту є організаторами професійної підготовки і відповідають за відбір кандидатів на службу до органів і підрозділів цивільного захисту, своєчасне направлення їх на навчання, додержання особами рядового і начальницького складу встановленої періодичності проходження навчання в системі післядипломної освіти, а також організацію стажування цих осіб, підтримання високої професійної майстерності підлеглого особового складу, дотримання ним правил безпеки праці.

Керівники органів і підрозділів цивільного захисту:

- організовують і здійснюють контроль проходження професійної підготовки особами рядового і начальницького складу;
- відповідають за стан роботи з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу;
- визначають потребу в професійній підготовці осіб рядового і начальницького складу;
- затверджують річні та перспективні (на 5 років) плани професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу;
- здійснюють аналіз виконання заходів професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу, розробляють та впроваджують заходи з підвищення її ефективності і результативності;
- планують кошти на професійну підготовку осіб рядового і начальницького складу, забезпечують осіб, які направляються на навчання, грошовим забезпеченням та речовим майном у встановленому законодавством порядку та розмірах;

- забезпечують проходження курсантами (слухачами денної та заочної форм навчання) закладів освіти цивільного захисту навчальних практик на посадах, на які планується їх призначення після випуску;
- організовують стажування осіб, прийнятих на службу цивільного захисту та призначених на посади рядового і молодшого начальницького складу служби цивільного захисту, після здобуття ними професійної (професійно-технічної) освіти;
- беруть участь особисто та забезпечують участь підлеглих керівників і профільних фахівців у проведенні занять (лекцій, семінарів, практичних занять і навчань) з курсантами закладів освіти цивільного захисту, а також із слухачами, які проходять навчання в системі післядипломної освіти;
- забезпечують проведення професійно-орієнтаційної роботи серед молоді вступного віку: регіональних конкурсів, виставок-ярмарків професій сфери цивільного захисту, розміщення відповідних інформаційно-довідкових матеріалів у засобах масової інформації регіону щодо вступу до закладів освіти цивільного захисту.

Потреби у професійній підготовці визначаються ДСНС на підставі заявок органів і підрозділів цивільного захисту на скерування для здобуття особами рядового і начальницького складу професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти на наступний рік, які органи і підрозділи цивільного захисту подають до ДСНС **до 01 жовтня поточного року;**

На основі потреб органів і підрозділів цивільного захисту ДСНС складаються і затверджуються **плани-графіки (плани-рознарядки) за видами навчання.**

Плани-графіки (плани-рознарядки) містять інформацію щодо закладів освіти цивільного захисту, категорій осіб рядового і начальницького складу (за професіями, посадами, спеціалізаціями), кількість осіб, які направляються на професійну підготовку, а також строки проведення навчання.

Особи, які прийняті на службу цивільного захисту на посади рядового і молодшого начальницького складу вперше **і не мають робітничої професії, направляються на первинну професійну підготовку / професійне (професійно-технічне) навчання.**

Особи, прийняті на службу цивільного захисту на посади рядового і молодшого начальницького складу, які раніше **(не більше ніж за 5 років до зарахування на службу)** здобули професійну (професійно-технічну) освіту за певними освітніми програмами, для повторного проходження професійної підготовки за цією ж професією не направляються. Допуск їх до самостійного виконання службових обов'язків здійснюється після проходження ними стажування за місцем служби.

Особи, прийняті на службу цивільного захисту на посади рядового і молодшого начальницького складу, які раніше **(більше 5 років до зарахування на службу)** здобули професійну (професійно-технічну) освіту за певними освітніми програмами, направляються до закладу освіти цивільного захисту (навчального підрозділу) для підвищення кваліфікації за цією ж професією.

Особи рядового і молодшого начальницького складу, які проходять службу цивільного захисту і мають відповідну професійну кваліфікацію та яких планується перевести на посаду за іншою професійною кваліфікацією, що відрізняється від раніше отриманої, перед призначенням на нову посаду направляються до закладу освіти цивільного захисту (навчального підрозділу) на перепідготовку.

Особи, направлені на первинну професійну підготовку / професійне (професійно-технічне) навчання, а також на навчання в системі післядипломної освіти, зобов'язані прибути до закладу освіти цивільного захисту (навчального підрозділу) до початку занять у встановленій формі одягу (за сезоном).

Особи рядового і начальницького складу, направлені на навчання (далі - здобувачі освіти), подають до закладу освіти цивільного захисту (навчального підрозділу) документи,

передбачені правилами прийому на навчання до відповідного закладу освіти цивільного захисту (навчального підрозділу).

Правила прийому на навчання до закладу освіти цивільного захисту (навчального підрозділу) **на наступний календарний рік розробляються відповідно до законодавства та доводяться до відома вступників через засоби масової інформації (розміщуються на вебсайтах органів і підрозділів цивільного захисту, закладів освіти цивільного захисту (навчальних підрозділів).**

Здобувачі освіти повинні дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу освіти цивільного захисту.

Їх права та обов'язки визначаються законодавством та статутом (положенням) закладу освіти (навчального підрозділу).

Здобувач освіти може бути відрахований із закладу освіти:

- за станом здоров'я;
- у зв'язку з відмовою від продовження або проходження навчання;
- за порушення в період проходження навчання службової дисципліни;
- за невиконання освітньої програми (індивідуального навчального плану);
- на підставі надісланого до закладу освіти цивільного захисту (навчального підрозділу) наказу про звільнення його із служби цивільного захисту у зв'язку з вироком суду, який набрав законної сили.

Відрахування здобувача освіти здійснюється наказом керівника закладу освіти цивільного захисту, в якому він навчається.

Про дострокове відрахування здобувача освіти заклад освіти цивільного захисту не пізніше ніж наступного робочого дня повідомляє орган або підрозділ цивільного захисту, який направив здобувача освіти для проходження навчання.

Грошове та речове забезпечення, а також інші виплати, ураховуючи витрати на відрядження здобувачів освіти (крім курсантів закладів освіти цивільного захисту), які направляються для проходження професійної підготовки, здійснюються в установленому законодавством порядку органами і підрозділами цивільного захисту, що направляють їх на навчання.

Курсанти закладів освіти цивільного захисту, які здобувають освіту за освітніми програмами молодшого спеціаліста, фахового молодшого бакалавра, молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, на весь період навчання забезпечуються безкоштовним харчуванням, речовим та медичним забезпеченням, а також проживанням у гуртожитках закладів освіти цивільного захисту згідно з установленими нормами.

У разі відсутності гуртожитків відшкодування витрат, пов'язаних з найманням житлового приміщення, провадиться в установленому законодавством порядку.

З курсантами (слухачами денної форми навчання) після зарахування на навчання до закладу освіти цивільного захисту відповідно до законодавства щодо порядку проходження служби цивільного захисту укладається контракт про навчання (проходження служби цивільного захисту) на весь строк навчання.

Здобувачам освіти, які виконали відповідну освітню програму і успішно пройшли кваліфікаційну атестацію, видається документ про освіту.

Навчання осіб рядового і начальницького складу за кордоном здійснюється згідно із законодавством на підставі угод, договорів, запрошень або окремих програм міжнародного співробітництва.

Під час проходження навчання в системі професійної підготовки забороняється залучати здобувачів освіти до проведення аварійно-рятувальних робіт та інших невідкладних робіт, професійно-службових заходів, виконання яких пов'язано з ризиком для життя і здоров'я, що може призвести до травматизму чи загибелі людей через їх непрофесійні дії.

ІІ. Професійна (професійно-технічна) освіта

Професійна підготовка новопризначених осіб рядового і молодшого начальницького складу може здійснюватися шляхом здобуття ними професійної (професійно-технічної) освіти за відповідною професією.

Особи, прийняті на службу цивільного захисту, направляються на навчання за освітніми програмами професійної (професійно-технічної) освіти після призначення на посаду відповідно до річних планів професійної підготовки органів і підрозділів цивільного захисту та планів-рознарядок ДСНС.

Особи рядового і молодшого начальницького складу служби цивільного захисту, які проходять професійну підготовку в закладах професійної (професійно-технічної) освіти другого та третього атестаційного рівнів, на весь період навчання забезпечуються безоплатним харчуванням згідно з установленими нормами.

Особи, які не прибули до закладу освіти цивільного захисту (навчального підрозділу) у визначений термін або не мають при собі необхідних документів, до навчання не допускаються.

Навчальні групи з навчання за освітніми програмами професійної (професійно-технічної) освіти комплектуються чисельністю до 30 осіб.

Особам, які виконали освітню програму професійної (професійно-технічної) освіти й успішно пройшли кваліфікаційну атестацію, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії відповідного розряду, класу (категорії).

Особи рядового і молодшого начальницького складу, зазначені в пункті 8 розділу II цього Порядку, а також особи, яких було достроково відраховано з закладу освіти, повертаються до органу чи підрозділу цивільного захисту, який направив їх на навчання.

Для осіб, які здобули професійну (професійно-технічну) освіту, керівниками органів і підрозділів цивільного захисту організовується стажування за місцем служби під керівництвом наставника згідно Порядку.

За результатами стажування та складання заліків за наказом керівника органу або підрозділу цивільного захисту випускники, які пройшли підготовку за освітніми програмами професійної (професійно-технічної) освіти, допускаються до самостійного виконання службових обов'язків за отриманою професією.

III. Фахова передвища освіта

Професійна підготовка осіб рядового і молодшого начальницького складу може здійснюватися шляхом здобуття ними фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю.

Підготовка фахівців з фаховою передвищою освітою здійснюється в закладах **фахової передвищої освіти цивільного захисту за акредитованими освітньо-професійними програмами, розробленими на підставі стандартів фахової передвищої освіти.**

Особи, яких у встановленому порядку зараховано на навчання до закладу фахової передвищої освіти цивільного захисту:

призначаються на посади курсантів. **Їм присвоюється спеціальне звання рядового або молодшого начальницького складу служби цивільного захисту;**

проходять табірний збір, який організовує і проводить заклад фахової передвищої освіти цивільного захисту з метою формування в курсантів (слухачів) навичок виконання прийомів, дій і нормативів із спеціальної, фізичної підготовки, а також ознайомлення з професійно-службовими особливостями майбутньої професії (спеціальності). Табірний збір триває, як правило, не менше ніж два тижні. Після успішного проходження табірного збору курсанти складають Присягу служби цивільного захисту.

Курсанти, які здобувають освіту за освітньо-професійними програмами фахової передвищої освіти, проходять навчальні практики в закладах фахової передвищої освіти

цивільного захисту, а також в органах і підрозділах цивільного захисту, які уклали з ними контракт про проходження служби (навчання).

Курсантам закладів фахової передвищої освіти цивільного захисту за результатами успішного виконання ними освітньо-професійної програми за відповідною спеціальністю (спеціалізацією) присуджується ступінь фахової передвищої освіти «фаховий молодший бакалавр».

IV. Підготовка фахівців з вищою освітою

Професійна підготовка осіб рядового і начальницького складу може здійснюватися шляхом здобуття ними освітнього ступеня за певним рівнем вищої освіти та відповідною спеціальністю.

Підготовка профільних фахівців з вищою освітою здійснюється в закладах вищої освіти цивільного захисту, які здійснюють підготовку фахівців за акредитованими освітньо-професійними (освітньо-науковими) програмами, розробленими на підставі стандартів вищої освіти.

Підготовка інших фахівців з вищою освітою для потреб органів і підрозділів цивільного захисту здійснюється в закладах вищої освіти, що підпорядковуються іншим центральним органам виконавчої влади.

. Підготовка фахівців із числа осіб начальницького складу служби цивільного захисту за третім (освітньо-науковим) і науковими рівнями освіти здійснюється в ад'юнктурах та докторантурах закладів вищої освіти цивільного захисту.

Після зарахування до закладу вищої освіти цивільного захисту курсанти проходять табірний збір, який організовує і проводить заклад вищої освіти цивільного захисту з метою формування в курсантів навичок виконання прийомів, дій і нормативів із спеціальної, фізичної підготовки, а також ознайомлення з професійно-службовими особливостями майбутньої професії (спеціальності). Табірний збір триває, як правило, не менше ніж два тижні. Після успішного проходження табірного збору курсанти складають Присягу служби цивільного захисту.

Практична підготовка курсантів та слухачів закладу вищої освіти цивільного захисту є невід'ємною складовою освітньої програми та спрямовується на закріплення теоретичних знань, здобутих на певному рівні освіти, набуття й удосконалення професійних навичок і вмінь відповідно до стандартів вищої освіти за певною спеціальністю (спеціалізацією).

Основними видами практичної підготовки курсантів та слухачів є навчальні практики.

Навчальні практики проводяться з метою ознайомлення курсантів та слухачів закладу вищої освіти цивільного захисту із специфікою служби за майбутніми спеціальностями (спеціалізаціями), отримання первинних управлінських та професійних умінь і навичок.

Навчальна практика курсантів випускних курсів є завершальним етапом підготовки фахівців відповідного ступеня і кваліфікації на певному рівні вищої освіти і проводиться після опанування теоретичної частини навчального плану, перед проведенням атестації курсантів (слухачів).

Вид практики для кожної спеціальності (освітньої програми), їх форма, зміст, тривалість і строки проведення визначаються навчальними планами закладу вищої освіти цивільного захисту.

Заклади вищої освіти цивільного захисту спільно з органами і підрозділами цивільного захисту організовують проходження здобувачами освіти всіх видів практик, передбачених освітніми програмами, за відповідними освітніми рівнями та спеціальностями (освітніми програмами).

Практика здобувачів освіти організовується відповідно до стандартів вищої освіти, освітніх програм та здійснюється, як правило, в органах і підрозділах цивільного захисту, які уклали з курсантами (слухачами) контракт про проходження служби (навчання).

Проходження навчальної практики на випускному курсі здобувачами освіти відбувається в органах і підрозділах цивільного захисту, які уклали з курсантами

(слухачами) контракт про проходження служби (навчання), на посадах, на яких планується їх призначення після завершення навчання.

Керівник практики від органу або підрозділу цивільного захисту не пізніше ніж за три дні до завершення практики складає на курсанта (слухача) характеристику та подає її на затвердження керівнику органу або підрозділу цивільного захисту. Зазначена характеристика після складання в закладі вищої освіти цивільного захисту заліків з практики долучається до особової справи курсанта (слухача).

Підрозділи по роботі з персоналом спільно з підрозділами професійної підготовки (особами, на яких покладено обов'язки з організації професійної підготовки) органів і підрозділів цивільного захисту через рік після призначення випускників закладів вищої освіти цивільного захисту на посади організовують надання закладам вищої освіти відгуків щодо професійного становлення молодих фахівців.

Відгуки на випускників складаються їх безпосередніми керівниками та мають характеризувати відповідність освітнього ступеня та кваліфікації випускника займаній посаді, рівень його теоретичної підготовки за спеціальністю (освітньою програмою), слабкі та сильні сторони його практичної підготовки, стан опанування професією, а також пропозиції для закладів вищої освіти щодо вдосконалення освітнього процесу.

Заклади вищої освіти цивільного захисту організовують вивчення та обговорення відгуків на випускників, результатів їх становлення на посадах, пропозицій органів і підрозділів цивільного захисту щодо вдосконалення освітнього процесу та щороку до 01 листопада поточного року інформують ДСНС про стан виконаної роботи.

Здобувачі вищої освіти, які успішно виконали освітню програму, проходять атестацію на встановлення відповідності засвоєних знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестація осіб у закладах вищої освіти цивільного захисту здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть залучатися представники органів і підрозділів цивільного захисту, інших закладів освіти та наукових установ.

Заклад вищої освіти цивільного захисту на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує здобувачеві вищої освіти певний ступінь вищої освіти та видає документ про освіту.

V. Післядипломна освіта

Професійна підготовка осіб рядового і начальницького складу може здійснюватися шляхом здобуття ними післядипломної освіти, яка передбачає набуття нових та вдосконалення раніше набутих компетентностей на основі здобутої вищої, професійної (професійно-технічної) або фахової передвищої освіти та практичного досвіду.

У системі післядипломної освіти здійснюється навчання:

осіб рядового і молодшого начальницького складу служби цивільного захисту - у закладах освіти цивільного захисту (навчальних підрозділах);

осіб середнього та старшого начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту - у закладах вищої освіти цивільного захисту або в інших закладах вищої освіти, а осіб вищого начальницького складу також шляхом участі в науково-практичних конференціях, семінарах, зборах, колегіях тощо;

осіб начальницького складу, які належать до категорій педагогічного, науково-педагогічного та наукового складу відповідно до законодавства.

Післядипломна освіта включає: здобуття другої (наступної) вищої освіти, підвищення кваліфікації, спеціалізацію, перепідготовку і стажування.

Здобуття особами середнього і старшого начальницького складу другої (наступної) вищої освіти - це складова післядипломної освіти, яка передбачає здобуття ступеня бакалавра (магістра) за іншою спеціальністю на основі здобутої вищої освіти не нижче ніж ступінь бакалавра.

Особи середнього та старшого начальницького складу з вищою освітою за спеціальностями, які не відповідають кваліфікаційним вимогам щодо профілю освіти, передбаченим кваліфікаційними характеристиками посад, перед призначенням на такі посади повинні здобути ступінь вищої освіти відповідного рівня і профілю.

Підвищення кваліфікації - це форма післядипломної освіти, яка передбачає набуття особами рядового і начальницького складу нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань.

Особи рядового і начальницького складу направляються на підвищення кваліфікації до закладів освіти цивільного захисту (навчальних підрозділів) з відривом від служби за конкретною спеціалізацією, професією або посадою не рідше ніж один раз на 5 років.

Строки підвищення кваліфікації з відривом від служби в системі професійної (професійно-технічної) освіти встановлюються освітніми програмами.

Строки та зміст навчання кожної категорії слухачів курсів підвищення кваліфікації осіб середнього та старшого (вищого) начальницького складу визначаються освітніми програмами, навчальними, тематичними планами, що розробляються закладами вищої освіти цивільного захисту та завчасно (до початку навчання) погоджуються з профільними самостійними структурними підрозділами апарату ДСНС.

Розрахунок річної та перспективної (на 5 років) потреби органу або підрозділу цивільного захисту в направленні на підвищення кваліфікації обраховується окремо за кожною категорією (професією, посадою, спеціальністю) осіб рядового і начальницького складу.

Загальна річна потреба в підвищенні кваліфікації осіб рядового і начальницького складу визначається з огляду на штатну чисельність за кожною категорією зазначених осіб (станом на поточний рік) за відрахуванням:

- некомплекту особового складу;
- осіб, які впродовж останніх трьох років здобули ступінь вищої освіти;
- осіб, які здобувають освіту на другому (магістерському) та третьому (освітньо-науковому) рівнях;
- осіб, які підлягають звільненню з органів і підрозділів цивільного захисту в запланованому році (уключені до планів звільнення);
- жінок, які перебувають у відпустці у зв’язку з вагітністю та пологами, у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також жінок, які мають малолітніх дітей.

Керівники органів і підрозділів цивільного захисту на підставі затверджених планів-графіків (планів-рознарядок):

складають списки осіб рядового і начальницького складу, які направлятимуться в запланованому році на відповідні види навчання, і доводять їх до відома кандидатів на навчання та їх безпосередніх керівників;

планують щорічні відпустки кандидатів на навчання таким чином, щоб забезпечити направлення цих осіб до закладів освіти у визначені планами-графіками (планами-рознарядками) терміни;

контролюють підготовку кандидатів на навчання та виконання ними завдань, передбачених навчальними планами (програмами), перевіряють їх зовнішній вигляд, екіпірування і проводять інструктаж про дотримання правил безпеки праці і поведінки на шляху слідування та під час навчання.

Після закінчення навчання з підвищення кваліфікації особи рядового і начальницького складу - слухачі курсів підвищення кваліфікації складають відповідні іспити й отримують посвідчення про підвищення кваліфікації встановленого зразка, яке долучається до особової справи.

За результатами виконання планів-графіків (планів-рознарядок) керівники органів і підрозділів цивільного захисту надають звіти у терміни, визначені ДСНС.

Підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту без відриву від служби проводиться під час службової підготовки відповідно до Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 червня 2017 року № 511, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 липня 2017 року за № 835/30703.

Спеціалізація - це складова післядипломної освіти, яка передбачає профільне спеціалізоване навчання з метою набуття особами середнього та старшого начальницького складу служби цивільного захисту здатності виконувати завдання та обов'язки, що мають певні особливості, у межах наявної в них спеціальності.

Направленню на спеціалізацію до закладів освіти цивільного захисту підлягають особи середнього та старшого начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту в разі їх призначення (переміщення) на іншу посаду (у межах спеціальності, професії), виконання обов'язків за якою потребує нових (додаткових) знань, умінь і навичок.

Спеціалізація осіб середнього та старшого начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту здійснюється в закладах освіти цивільного захисту з відривом від служби. **Строки спеціалізації для цих осіб - до 3 місяців.**

Зміст навчання на курсах спеціалізації в закладах освіти цивільного захисту для кожної категорії осіб (за посадами, спеціальностями) визначається освітніми програмами, навчальними, тематичними планами, які розробляються закладами вищої освіти цивільного захисту та завчасно (до початку навчання) погоджуються з профільними самостійними структурними підрозділами апарату ДСНС.

Керівники органів і підрозділів цивільного захисту, де проходять службу кандидати на спеціалізацію, зобов'язані заздалегідь спланувати їх відпустки (відрядження), проконтролювати їх підготовку, перевірити їх готовність до навчання, зовнішній вигляд, екіпірування і провести інструктаж про дотримання правил безпеки праці і поведінки на шляху слідування та під час навчання.

Після проходження спеціалізації слухачі складають іспити й отримують посвідчення встановленого зразка, яке долучається до особової справи.

Перепідготовка - це складова післядипломної освіти, яка передбачає професійне навчання з метою оволодіння особою рядового і молодшого начальницького складу іншою професією на основі здобутої раніше професії та практичного досвіду.

Перепідготовка здійснюється в закладах освіти цивільного захисту (навчальних підрозділах) або інших закладах освіти.

Зміст перепідготовки в закладах освіти цивільного захисту (навчальних підрозділах) для кожної професії визначається освітніми програмами, які розробляються цими закладами освіти (навчальними підрозділами) згідно з відповідними стандартами освіти.

Перепідготовці підлягають особи рядового і молодшого начальницького складу, подальше виконання функціональних обов'язків яких потребує опанування іншої або додаткової професії.

Після проходження перепідготовки особи рядового і молодшого начальницького складу проходять атестацію та отримують документ про освіту.

Стажування - це набуття особами рядового і начальницького складу практичного досвіду виконання професійних завдань та обов'язків у певній професійній діяльності на відповідних посадах.

Стажування осіб рядового і молодшого начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту проводиться за місцем проходження служби.

Стажування осіб середнього, старшого та вищого начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту може проводитися за місцем проходження служби, а за потреби - в інших органах та підрозділах цивільного захисту та центральних органах виконавчої влади (за згодою).

Стажування проходять:

- особи, які прийняті на службу цивільного захисту і призначені на посади рядового і молодшого начальницького складу в органах і підрозділах цивільного захисту,- після отримання ними професійної (професійно-технічної) освіти або проходження перепідготовки;
- особи, які зараховані до резерву кадрів для просування по службі і плануються для призначення на вищі посади в органах і підрозділах цивільного захисту;
- особи, які зараховані до резерву кадрів служби цивільного захисту.

Рішення про проведення стажування особи рядового і начальницького складу приймає керівник органу або підрозділу цивільного захисту, до якого особа призначається (планується до призначення), залежно від спеціальності, професійної кваліфікації, стажу служби.

Тривалість стажування особи рядового і начальницького складу встановлюється його безпосереднім керівником залежно від стажу служби, професійно-службових якостей стажиста і триває **від одного до двох місяців.**

Зміст програми стажування визначається керівником органу або підрозділу цивільного захисту. Дозволяється складання та затвердження типового плану стажування, на основі якого розробляються індивідуальні плани стажистів на конкретних посадах.

Організація стажування осіб рядового і начальницького складу покладається на відповідних керівників органів і підрозділів цивільного захисту, які зобов'язані:

- визначити час, місце стажування, кількість осіб, які проходитимуть стажування (стажистів), та керівників стажування;
- затвердити індивідуальні плани стажування;
- створити належні умови і здійснювати постійний контроль за перебігом стажування;
- після закінчення стажування організувати проведення відповідних заліків;
- затвердити звіти про виконання індивідуальних планів стажування.

Керівник стажування зобов'язаний:

- спільно із стажистом розробити індивідуальний план стажування і затвердити його в керівника, на якого покладено організацію стажування;
- надавати стажисту необхідну методичну і практичну допомогу у вивченні передбачених індивідуальним планом стажування питань;
- здійснювати постійний контроль за перебігом виконання індивідуального плану стажування;
- проводити контрольні перевірки знань стажиста з питань виконання індивідуального плану стажування;
- після закінчення стажування підготувати на стажиста характеристику-відгук і подати її на затвердження керівнику, на якого покладено організацію його стажування. Характеристика-відгук долучається до особової справи стажиста.

Стажисти зобов'язані:

ретельно та у визначені терміни виконувати зазначені в індивідуальному плані заходи стажування;

брати участь у професійно-службових заходах, які проводяться в органі або підрозділі цивільного захисту за місцем стажування;

вести облік проведеної роботи згідно з індивідуальним планом стажування;

після закінчення стажування підготувати відповідний звіт та подати його на розгляд керівнику стажування.

У разі невиконання стажистом індивідуального плану стажування, недбалого ставлення до покладених на нього обов'язків, порушення дисципліни керівник стажування має право перервати стажування з письмовим інформуванням про це керівника органу або підрозділу цивільного захисту, на якого покладено організацію стажування.

VI. Облік професійної підготовки

Облік професійної підготовки в органах і підрозділах цивільного захисту здійснюють заступники начальників по роботі з персоналом (підрозділами по роботі з персоналом) та/або підрозділи професійної підготовки (особами, на яких покладено обов'язки з організації професійної підготовки).

Підрозділами професійної підготовки (особами, на яких покладено обов'язки з організації професійної підготовки) органів і підрозділів цивільного захисту ведеться поіменний облік:

- осіб, які відібрані на службу цивільного захисту та направлені на курси первинної професійної підготовки / професійного (професійно-технічного) навчання або спеціалізацію;
- осіб, які після закінчення курсів первинної професійної підготовки / професійного (професійно-технічного) навчання проходять стажування за місцем служби;
- осіб, які підлягають направленню на навчання або завершили навчання на курсах підвищення кваліфікації, спеціалізації або пройшли перепідготовку.

Інформація про стан професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу відображається в електронній відомості обліку професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів та підрозділів цивільного захисту, а копії документів про проходження навчання долучаються до особової справи особи рядового і начальницького складу.

Керівники закладів освіти цивільного захисту (органів цивільного захисту, що мають навчальні підрозділи) відповідно до компетенції у визначені ДСНС терміни звітують про виконання планів професійної підготовки, надають пропозиції щодо шляхів удосконалення навчального процесу, а також повідомляють про виявлені недоліки та вжиті заходи щодо їх усунення.

4.**Закріплення пройденого матеріалу** – 5 хв.

5. Підбиття підсумків – 5 хв.

вказати на питання, які вимагають підвищеної уваги;

відповісти на запитання.